

Arkivnr: 2016/402-3
Saksbehandlar: Ingeborg Borgen Takle

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Valnemnda		
Fylkestinget		13.12.2016

Søknad om fritak frå verv og nyval

Samandrag

Representanten Kirsten Syljeset, Høyre, søker om fritak frå alle verv i Hordaland fylkeskommune.

Fylkesrådmannen rår til at representanten får fritak basert på arbeidssituasjon.

Forslag til innstilling

1. Kirsten Syljeset får fritak frå verva som medlem i fylkestinget for perioden 18.07.16-15.07.17, varamedlem i fylkestinget frå 16.07.17, medlem i utval for miljø og samferdsel og medlem i rådet for menneske med nedsett funksjonsevne resten av valperioden.
2. Fylkestinget gjer slike nyval:
  - a) Medlem i fylkestinget etter opprykk (for Dan Stian Femoen i perioden 18.07.16-15.07.17): .....
  - b) Medlem i utval for miljø og samferdsel: .....
  - c) Medlem i rådet for menneske med nedsett funksjonsevne: .....

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Ingrid Kristine Holm Svendsen
fylkesdirektør økonomi og organisasjon

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 16.11.2016

Representanten Kirsten Syljeset, Høyre, har i e-post 18.10.16 søkt om fritak frå fylkeskommunale verv. Ho skriv:

«Som dere vet så har jeg i hele år hatt utfordringer med å stille på politiske møter.

Da jeg sa ja til å stå på Hordaland Høyre sin liste til fylket - var situasjonen en helt annen for meg - da hadde jeg en arbeidsgiver som var positiv til dette.

...

Januar 2016 etablerte jeg eget firma - innenfor samme bransje som jeg jobbet (forsikringsagentur) - dette tar mye tid, så derfor har jeg måttet avlyse mange av de politiske møtene.

Når alle møter foregår på dagtid - så blir dette en utfordring når man skal bygge opp et firma. Jeg har flere ansatte som skal følges opp, og jeg taper penger når jeg selv ikke kan være tilstede å selge.

Har søkt om å få dekket tapt arbeidsfortjeneste - men siden jeg ikke har noen næringsoppgave å vise til - så er dette blitt avslått.

Jeg synes ikke situasjonen er tilfredstillende for hverken meg, Høyre eller dere - dette skaper uforutsigbarhet for alle parter - og dette har jeg også skrevet om i mail tidligere.

Så på grunnlag av dette - søker jeg om fritak fra politiske verv - jeg kan ikke se at det er hensiktsmessig for noen av partene at jeg må "melde avbud" fra gang til gang.

Jeg er klar over at møteboken ble publisert tidlig - men en endring i arbeidssituasjon kan man ikke forutse.

Håper med denne søknad på at det kan innvilges fritak for alle politiske verv for resten av perioden.»

Syljeset har følgjande verv i fylkeskommunen:

- Medlem i fylkestinget for Dan Stian Femoen i perioden 18.07.16-15.07.17
- Varamedlem til fylkestinget resten av perioden
- Medlem i utval for miljø og samferdsel
- Medlem i rådet for menneske med nedsett funksjonsevne

Det vert lagt til grunn at representanten søker om fritak frå resten av valperioden.

Rettsleg grunnlag

Fritak frå teneste i verv på grunnlag av søknad er regulert i kommunelova § 15 nr. 2 som lyder:

"2. Kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sine plikter i vervet."

Nemnde regel gir fylkestinget høve til å fritta "den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sine plikter i vervet". Om innhaldet i denne regelen uttalar departementet i Ot.prp. nr. 45 (2001-2002) (vallova) m.a.:

"Selv om det er tale om «uforholdsmessighet» er det dessuten ikke gitt at vedkommende har krav på fritak, jf. lovens uttrykk «kan». Departementet understreker at det uansett skal mye til for at fritak skal kunne innvilges. Det antas således at de tilfelle hvor fritak kan forsvares ikke vil by på tvil."

Om korleis regelen er å forstå er det i kommentarane til kommunelova (Overå/Bernt: Kommuneloven med kommentarer) teke inn m.a.:

"Fritak er betinget av at vedkommende "ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjønne sine plikter i vervet". Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velferdsgrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører. Avgjørelsen må nødvendigvis bli temmelig skjønnsmessig. Forhold som politisk motgang, endret politisk oppfatning eller utilfredshet med organets arbeid vil imidlertid etter tradisjonell lære som utgangspunkt ikke kunne kvalifisere til fritak. Men etter at man i loven nå også har tatt inn ordet "belastning" som alternativ til "vanskelighet", kan man ikke helt utelukke slike forhold som fritaksgrunn i situasjoner hvor de har ført til helsemessige eller sosiale belastninger for et medlem, jf. NOU 1990: 13 s. 185 hvor det blant annet uttales:

"Utvalget vil vise til at det kan være usikkert hvor langt begrepet "uforholdsmessig vanskelighet" rekker og foreslår derfor formuleringen "...den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet *eller belastning* ..." for å klargjøre at det også kan være andre forhold enn de som er nevnt overfor som kan gjøre det svært vanskelig for en representant å fortsette i vervet, og hvor det derfor kan være rimelig å frita vedkommende."

Vurdering

Som ein kan lese frå kommunelova og kommentarane til denne skal det ei viktig grunn til for at ein skal få fritak frå eit politisk verv. I kommentarene til kommunelova vert det vist til at «Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velferdsgrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører.» Representanten Syljeset visar her til at det er fleire grunnar til at arbeidsforholda gjer det byrdefullt å oppfylle dei pliktar vervet førar med seg; til dømes at ho har starta nytt firma, har fleire tilsette å ta seg av og at ho tapar økonomisk på å oppfylle vervet.

Hordaland fylkeskommune har tiltak for å sjå til at ein ikkje skal tape på å ha eit politisk verv i fylkeskommunen, blant anna ved møtegodtgjersle og tapt arbeidsforteneste. Dette vert regulert av «Reglement om godtgjersle for folkevalde i Hordaland fylkeskommune». Angående tapt arbeidsforteneste vert det sagt:

«5.1.2. Sjølvstendig næringsdrivande:
Sjølvstendig næringsdrivande får dekkta tap i inntekt med inntil kr 4.035,- når tapet er dokumentert med oppgåve frå arbeidsgjevar/firma.
Utan dokumentasjon for tapt inntekt får denne gruppa erstatta kr 1.346,- pr dag.»

Representanten får difor dekkta tapt arbeidsforteneste utan dokumentasjon, som tilsvarar 1.346,- pr dag.

Fylkesrådmannen meiner at dersom ein ser på arbeidssituasjonen til representanten under eitt vil det vere grunn for å gi fritak for resten av valperioden. Fylkesrådmannen rår difor til at det vert gitt fritak og føreteke nyval.

Dersom Syljeset får fritak frå verva, bør det gjerast nyval for resten av valperioden. Kommunelova § 16 Opprykk og nyvalg regulerer forholdet:

«3. Dersom et medlem av et annet folkevalgt organ enn kommunestyre og fylkesting, kommunestyrekomité og fylkestingskomité trer endelig ut, velges nytt medlem, selv om det er valgt varamedlem. Organet skal suppleres fra den samme gruppe som den uttredende tilhørte. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av medlemmene i organet, skal det så langt det er mulig velges nytt medlem fra det underrepresenterte kjønn.

-----
5. Er antallet varamedlemmer eller en gruppes varamedlemmer til formannskapet, fylkesutvalget eller et annet folkevalgt organ valgt av kommunestyret eller fylkestinget blitt utilstrekkelig, kan kommunestyret eller fylkestinget selv velge ett eller flere faste eller midlertidige varamedlemmer.

Suppleringsvalg skal skje fra den gruppen som har et utilstrekkelig antall varamedlemmer. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av varamedlemmene til organet eller gruppens varamedlemmer, skal det så langt det er mulig velges nytt varamedlem fra det underrepresenterte kjønn. Myndigheten til å foreta suppleringsvalg til andre organer enn formannskapet eller fylkesutvalget kan delegeres til formannskapet eller fylkesutvalget.»

Fylkesvalstyret foretar nytt valoppgjør for val av ny varamedlem til fylkestinget når fylkesordføreren finn det nødvendig.